

în primul rând intelectualului care a fost. A iubit literatura, a iubit versurile. În memoria mea, *Gringoire*, al lui Banville, a rămas indisolubil legat de arta de a recita scenic — ceea ce e cu totul altceva decât o recitare propriu-zisă. Știa să dea versului cursivitatea vorbirii curente, și aceasta, o muzicalitate de vers. De aceea, repertoriul romantic căpăta, în interpretarea sa, un accentuat realism psihologic. Până și într-o melodramă banală, ca *Moartea civilă*, jucată de sute de ori, patetismul rolului era ferit de exagerări vulgarizatoare, emoționând până la lacrimi, prin tragismul profund omnesc al eroului. Același tragism sobru l-a caracterizat în Ion din *Năpasta* lui Caragiale, sau în *Manasse* de Ronetti-Roman.

Inteligent, cult, spiritual, acest actor „nedotat fizic” exercita asupra publicului un farmec cuceritor. În vocea sa „defectuoasă”, Manolescu găsea infinite re-

surse de a face să vibreze deopotrivă lirismul, umorul, ironia, ce ajungea uneori până la sarcasm. Ce autoritate a dat omul acesta mărunți lui Karenin, ce perfidie, lui Ivan Kolomițev din *Cei din urmă* de Gorki, cită cruzime, anchetatorului din *Fiul meu* de Gergely Sándor, una dintre ultimele sale creații, unde, alături de Lucia Sturdza Bulandra și de George Vraca, a transformat spectacolul într-un adevărat rechizitoriu antifascist.

Ion Manolescu a murit la 78 de ani; dar domnul bătrînicios încă de pe vremea începutului a știut să-și păstreze tinerețea interioară, eleganța și distincția care l-au ferit de tristețea multor sfârșituri de drum, situându-l printre maeștrii care înving vîrsta, prin inepuizabila lor capacitate de a se păstra mereu moderni, mereu contemporani.

Traian ȘELMARU

Curriculum vitae

Se naște la 17 februarie 1881, la Breaza-Prahova, într-o familie de obîrșie ardeleană. A copilărit la Breaza, Ploiești și în... Macedonia. Stăpînit de dorința de a deveni actor (văzuse pe Burienescu și pe I. D. Ionescu, vedetele provinciei !), e admis, în 1902, de E. Wachmann, C. Nottara și Aristizza Romanescu, la Conservator, alături de Belcot, Maria Filotti, Mișu Fotino, Tănase. Absolvent în 1906. După mizeria unui turneu (cu P. Sturdza și Nottara) prin colbul Moldovei, se afirmă treptat la Național, iar în 1909 îl urmează pe Davila în celebra „Companie” (cu soții Bulandra, Marioara Voiculescu, Storin etc.). Aristizza Romanescu îi scrie : „Înainte, Manolescule ! Urmează cum ai început. Spuneau niște domni, în sală : «Se vede că numele Manolescu e predestinat în artă» ! Ia

seama, deci ! (...)”. Din 1911 până la mobilizarea din 1916, joacă la „Comedia”, apoi în trupa Marioarei Voiculescu, cu precădere drame. Cu Tony Bulandra și Maria Ventura dă spectacole în Iași refugiuului. În „Compania Bulandra”, 1918, apare în Ivan Karamazov, alături de Aura Buzescu, Tony, Storin. E membru fondator al primului *Sindicat al artiștilor dramatice și lirici*, cu N. Leonard, L. S. Bulandra, Maximilian, Storin (1919). Întîiul turneu în Ardealul eliberat. La Naționalul craiovean, joacă *Hamlet*, în 1925 (rol reluat și la București). Își leagă numele de ilustra *Companie Bulandra-Manolescu-Maximilian-Storin* (1925—1931), unde interpretează piese de Shakespeare și Cehov, precum și vechiul repertoriu de drame și melodrame. În 1927, îi urmează lui Nottara la ca-

tedra Conservatorului dramatic. Între 1931—1940, revine la Teatrul Național și este distribuit de Paul Gusty și Soare Z. Soare în piesele lui Shaw, Ibsen, Shakespeare (*Hamlet*, Richard III), V. Hugo (*Don Salluste* din *Ruy Blas*, alături de Tony). A fost pensionat în 1940, pentru „limită de vîrstă”. În 1948, este rechemat de către Zaharia Stancu, împreună cu alți mari actori, pe prima scenă a țării. O creație antologică : *Satin din Azilul de noapte* (cu Storin, Băltățeanu, Ciprian, Irina Răchițeanu). Alături de G. Storin, apare în *Regele Lear*. Dă replica lui G. Calboreanu în *Cetatea de foc*, într-un rol „ingrat”. Cu Mihai Zirra înregistrează, la radio, mai multe piese din repertoriul național și universal (magistral, în Boiu-Dorcani din *Suflete tari*). Primește, ca o recunoaștere supremă a meritelor, titlul de artist al poporului. Moare la 27 decembrie 1959, după o jumătate de veac pe scena românească, scenă care-l revendică printre corifei.

Ionuț NICULESCU